

Ràdios privades: la batalla de les ones

Acaba de començar la "batalla" entre les emissores de ràdio privades que opten a l'adjudicació de noves llicències de FM a Catalunya. Al País Valencià, la decisió del govern Zaplana és ja imminent, mentre que a les Illes la SER ha quedat fora de la tria.

El govern de la Generalitat de Catalunya ha aprovat fa poc el decret que desplega la llei de política lingüística en l'àmbit de la radiodifusió. Aquest decret es començarà a aplicar amb la concessió de vint-i-dues noves freqüències de ràdio que el govern català ha posat a concurs públic. Diferents grups de comunicació estan interessats a aconseguir alguna llicència d'aquestes, que els permetrà d'explotar noves freqüències de ràdio durant un període de deu anys. Amb l'entrada en vigor del decret, les emissores privades de nova concessió hauran d'emetre almenys el 50% de la programació en català, tot i que hi podrà haver excepcions. La concessió d'aquestes llicències pot trigar gairebé un any, però segur que canviarà el panorama de la ràdio a Catalunya amb l'aparició de noves ofertes de programació convencional, en català, que esdevindrien una competència directa a la ràdio pública catalana. Tot i que un projecte radiofònic privat d'aquestes característiques ja va existir amb Cadena 13, aquest tipus d'experiències costen de tirar endavant. Els motius són diversos, segons els responsables de la ràdio privada: des de la desigualtat que implica l'actual sistema de finançament de les emissores (mixt per a les públiques, amb fons públic i ingressos publicitaris, i finançament exclusivament procedent del mercat publicitari per a les privades), fins a qüestions polítiques o la falta de projectes radiofònics sòlids.

Algunes empreses ja han anun-

ciat que volen concursar per obtenir una freqüència, com ara Flash FM i Flash Back; Onda Rambla Catalunya; l'empresa Catalana de Comunicació i Publicitat SA, que gestiona Ona Catalana, o Catalunya Comunicació, que des de fa poc temps explota la concessió de RAC 105.

Flash FM i Flash Back són dues

ARXIU / TELEVISIÓ DE CATALUNYA

radiofòrmules musicals, de les quals són propietaris Miquel Calzada *Mikimoto* i Carles Cuní. Flash FM va néixer el 1992, pensada per al públic més jove (entre quinze anys i trenta) i especialitzada en les noves tendències musicals, com el house, el techno, la màquina... I Flash Back neix tres anys més tard, pensada per a un públic més adult (entre vint anys i quaranta-cinc), especialitzada en música contemporània. En aquests moments, Flash FM és la segona radiofòrmula musical més important de Catalunya i totes dues sumen una mitjana de 330.000 oi-

dors diaris, de tot el Principat, excepte de la circumscripció de Girona, on no tenen cobertura. Precisament per això, Carles Cuní explica: "Una de les nostres aspiracions o il·lusions seria que les dues radiofòrmules es poguessin sentir a tot el territori de Catalunya. De fet, el nostre projecte també abastaria els Països Catalans, tots els indrets on el català és l'idioma que parla la gent, perquè nosaltres som una emissora catalana, que parlem en català". Per consolidar i ampliar aquest projecte radiofònic, els seus propietaris tenen intenció de demanar algunes de les freqüències que ara surten a concurs, però el seu projecte podria anar més enllà de la radiofòrmula. "En principi, la idea seria de completar les radiofòrmules, però si fos possible obtenir més llicències també podríem intentar de fer ràdio convencional, per què no? Nosaltres no descartem la possibilitat de poder fer ràdio convencional algun dia, i si aquest procés de concessions ho permet, ho intentariem", manifesta Carles Cuní.

La ràdio d'en Del Olmo. Onda Rambla Catalunya és una cadena de ràdio composta per una xarxa de cinc emissores (de Barcelona, Tarragona, Lleida, Igualada i Girona), propietat de Luis del Olmo i que col·labora amb Onda Cero en la realització del programa *Protagonistas*. Onda Rambla emet vint-i-quatre hores de programació convencional, en català i castellà, i s'adreça a un públic que va dels vint-i-cinc anys als setanta. El di-

Josep Puigbò.
El periodista olotí ha dissenyat la programació d'Ona Catalana.

rector d'Onda Rambla Catalunya, Francesc Olona, manifesta que demanen noves llicències de ràdio per consolidar "el nostre projecte i aconseguir una cobertura més plena de tot Catalunya". Es tracta d'un projecte bilingüe. En aquest sentit, Francesc Olona explica que ha de ser bilingüe perquè "el fet específic d'aquesta casa és que tenim cinc hores de producció estatal, perquè col·laborem en la realització de *Protagonistas*. Això ens aparta del disseny exclusivament autonòmic, però alhora també ens dóna una força de supervivència comercial, perquè ens permet d'entrar en el mercat publicitari estatal, a més del local i autonòmic. Si tinguéssim les vint-i-quatre hores de producció exclusivament autonòmica, la supervivència econòmica seria molt més difícil".

El clan d'Olot. Ona Catalana és un projecte més recent, però amb una llarga història al darrere. Va néixer l'abril del 1998, amb la su-

ma de cinc emissores de ràdio privada de les comarques de Girona: Ràdio Olot, que aviat farà els cinquanta anys, Ràdio Costa Brava, Ràdio Pirineus, Ràdio Ripoll i la més jove, Onagirona. Ona Catalana emet vint-i-quatre hores de programació convencional en català i s'adreça a un públic adult. Amb Ona Catalana, totes cinc emissores sumen cobertures i audiències i asseguren que són líders d'audiència de la seva àrea, amb 55.000 oïdors. Aquest projecte, que ha estat impulsat pel periodista olotí Josep Puigbò (director del *Telenotícies Migdia* de TV3), vol omplir el buit que hi ha en l'àmbit de la ràdio convencional, comercial i privada en català. Puigbò, que n'ha dissenyat la programació, en ressalta una especificitat: "Ona Catalana neix de la ràdio local i, per tant, té com a base la informació local i comarcal, que és la més pròxima a l'oïdor. I una altra de les característiques d'aquest projecte és la llengua, i és que totes les emissores

que en formen part emeten vint-i-quatre hores en català des del moment de néixer". El conseller delegat, el també olotí Bartomeu Espadale, destaca que es diferencia dels altres projectes radiofònics pel fet de no haver nascut a Barcelona. I diu que Ona Catalana no és una cadena de ràdio convencional, amb una emissora central i una sèrie de reemissors secundaris, sinó que és "la suma de les emissores locals, sense que cap d'elles perdi la identitat en la seva àrea d'influència".

De moment, Ona Catalana es limita territorialment a les comarques de Girona, però té intenció de créixer i "ser presents a tots els llocs de parla catalana. El nom d'Ona Catalana defineix un espai cultural, no geogràfic, i per això ja hem arribat a un principi d'acord per tenir una nova freqüència a Andorra i explotar-ne una altra a Palma de Mallorca", explica Puigbò. "Ara bé, ens fa molta il·lusió de ser a tot el territori i el nostre objectiu final és aquest, però no

Estudis de Media Park, a Sant Just Desvern. Des de fa unes setmanes, la programació de RAC 105 es fa des d'aquestes instal·lacions.

JORDI PLAY

Estudi de Flash FM. Volen més llicències de freqüència modulada per arribar a tot el territori.

pas a qualsevol preu. Per nosaltres és important créixer, però continuant amb la mateixa filosofia que hem inspirat des de Girona". Per ampliar el seu radi d'acció, a més de presentar-se al concurs d'adjudicació de llicències, Ona Catalana treballa en una altra direcció: arribar a acords amb emissores de ràdio ja consolidades. "A banda poder posar en marxa noves emissores en el futur -diu Espadale-, també estem oberts al fet que altres emissores independents de Catalunya s'associïn amb nosaltres; però han de ser emissores que comparteixin la nostra filosofia. De fet, ja mantenim algunes converses, però no tenim pressa perquè es tracta de fer les coses ben fetes".

'La Vanguardia' també en vol. Catalunya Comunicació, participada majoritàriament pel Grup Godó (*La Vanguardia*), ha començat fa poc a gestionar els projectes radiofònics d'aquest grup. El primer d'aquests projectes neix de l'acord signat entre Ràdio Associació de Catalunya i el Grup Godó. A través d'aquest acord, RAC 105, que fins al mes d'octubre passat tenia cedita l'exploració de la seva llicència

a les emissores de la Generalitat, passa a ser explotada per Catalunya Comunicació. Però a més de RAC 105, el projecte de Catalunya Comunicació preveu desenvolupar una altra emissora de ràdio. Segons manifesta el conseller-director general, Albert Rubio (fins fa poc, director de programes de Televisió de Catalunya), el projecte busca "una emissora del tipus radiofòrmula, que és RAC 105, i una emissora convencional que no reproduï exactament les propostes convencionals que ja existeixen, sinó que tingui un accent propi i diferenciador. Però aquestes dues emissores han de ser complementàries". Per això Catalunya Comunicació participarà en el concurs públic obert per atorgar noves freqüències. "Ara el principal objectiu, per a nosaltres, és que RAC 105 arribi a tenir cobertura nacional i posar en marxa una altra emissora, convencional. Per arribar a tenir una cadena nacional tenim dos camins: a través de noves freqüències o a través de pactes amb emissores que ja existeixen. De fet, en aquests moments negociem també en aquesta direcció". Aquests projectes radiofònics s'adrecen a un públic "majoritari i complementari", segons que diu Rubio, i amb una especificitat: "Ens agradaria de connectar amb un públic que tingués una certa sensibilitat de país i que se sentís identificat amb una manera d'interpretar el món des de la proximitat".

Per què costa tant de desenvolupar una ràdio privada, convencional i en català? Si bé l'oferta de ràdio privada en català que hi ha actualment a Catalunya és d'àmbit local, els responsables d'aquestes emissores de ràdio consideren que en el panorama radiofònic català hi falta més oferta privada de ràdio de contingut que emeti en català i que cobreixi territorialment tot Catalunya. Que això no sigui així, ho expliquen, tanmateix, de maneres diferents.

Francesc Olona, d'Onda Rambla Catalunya, diu: "Estic totalment convençut que hem de fer més ràdio en català, sobretot convencional, però el desenvolupament d'una emissora així és molt difícil, si

Un espai radiofònic disputat

Al País Valencià la concessió imminent de quinze freqüències de ràdio per part de la Generalitat Valenciana, en mans del PP, ha desencadenat una onada de peticions de les cadenes empresarials que dominen l'espectre radiofònic valencià. Tant la SER, com Onda Cero, la COPE, Radio Voz, o la 97.7 FM València lluiten per obtenir el millor paquet de freqüències en aquest concurs públic. A més, un altre grup encapçalat per la directora del diari *Las Provincias*, María Consuelo Reyna, esposa de Jesús Sánchez Carrascosa, ex-director de Canal 9 i cap de campanya del PP al País Valencià, també vol aconseguir alguna llicència de FM. Si aquesta operació d'assalt al mercat radiofònic li ix bé, el *holding* Reyna Doménech abastarà ben aviat la premsa escrita, la televisió, amb el canal al·legal Valencia Te Ve, i ara la ràdio, amb les emissores de FM que puga aconseguir. Per Onda Cero la situació es presenta complicada. No fa tant, Telefónica ha signat un protocol de compra de la cadena que, en principi, no hauria d'afectar la seues possibilitats. Com reconeix el director de l'emissora de la ciutat de València, Nicolás Ramos, la situació de la seua cadena no és especialment bona: "Ens sentim desfavorits respecte a cadenes com la SER o la COPE, i esperem que s'equilibre el mercat amb aquesta concessió; seria una mena de *correspondència* per part de les administracions". El signe polític de les alcaldies de les localitats que tindran noves freqüències es reparteix entre populars i socialistes. Cinc de les alcaldies es troben en mans del PP i del PSPV, una en les d'Unió Valenciana i una altra per al Bloc Nacionalista Valencià. **Mario Reyes**

les emissores públiques continuen sortint al mercat a buscar publicitat per finançar-se. El fet que empreses públiques i privades competeixin amb les mateixes armes comercials, en un mercat tancat i limitat com és Catalunya, deixa les privades en una situació d'indefensió comercial que les fa tendir a buscar els camins més viables de la comercialització, que ara com ara, i mal que ens pesi, impliquen la utilització del castellà, que permet d'entrar en el mercat publicitari espanyol. Per tant, jo crec que l'actual sistema de finançament de les emissores frena el desenvolupament de la ràdio privada convencional en català". És més, segons el director d'Onda Rambla Catalunya, "si l'empresa pública allibera uns diners que capta del mercat, l'empresa privada es comprometrà molt més en la dinamització de la llengua".

Massa ràdio pública? Josep Puigbò, d'Ona Catalana, també considera que l'actual sistema de finançament de les emissores és injust i crea una competència deslleial. Per Puigbò, la ràdio en català té "un pes important a tot Catalunya, però molt fragmentat fins ara". Per això creu que calen iniciatives que compensin el pes que té la ràdio pública, cosa que només es pot fer des de projectes que considerin la cobertura de tot el territori i que siguin seriosos, tant des del punt de vista econòmic com professional. Bartomeu Espadale, també d'Ona Catalana, assenyala que, "com diuen els mateixos responsables de la ràdio pública, i jo hi estic d'acord, aquest país no serà normal del tot fins que una cadena de ràdio privada i catalana sigui líder d'audiència".

Carles Cuní, de Flash FM, també parla d'una emissora privada, convencional i en català, com el camí cap a la normalització del país. Segons Cuní, si una emissora d'aquest tipus no s'ha desenvolupat no és pas per culpa del sistema de finançament actual, sinó perquè en l'àmbit radiofònic català hi ha massa emissores públiques. En aquest aspecte, manifesta: "No és que hi falti una emissora privada,

JORDI PLAY

sinó que hi sobren emissores públiques. Si no hi hagués tanta oferta pública, n'hi hauria més de privada, però ha arribat un moment que ens han pressionat totes les tendències polítiques i les institucions de govern d'aquí i d'allà. A més, com que aquest no és un país normal, dintre l'oferta privada també s'ha de diferenciar allò que és l'oferta privada catalana d'allò que és l'oferta privada espanyola.

Veiem, doncs, que el camp de la ràdio privada en català és molt petit també per culpa de la situació del país on som". Tot i així, Carles Cuní considera que "en menys d'un any, un projecte d'aquest tipus, una emissora privada que faci programació convencional i que emeti en català, ja es trobarà en marxa. I si no som nosaltres [Flash FM], ho faran uns altres, però hi serà, segur. Algú ho ha de fer d'alguna vegada!"

Albert Rubio, de Catalunya Comunicació, considera que fins ara no hi ha hagut una gran empresa que decidís de tirar endavant un projecte d'aquestes característiques. "Hi ha propostes locals molt interessants que s'han consolidat, però a nosaltres ens agradaria de ser la gran opció nacional de cohesió privada tant musical com de contingut, sempre amb el màxim respecte als altres projectes que es gesten". Pel que fa al sistema de finançament de les emissores, Rubio diu que "en el moment que aparegui una opció privada forta en català, l'oferta pública s'haurà de reformular, amb un matís de plantejament econòmic".

Teresa Salas

Luis del Olmo a Onda Rambla. El director de *Protagonistas* també participa en la cursa per a l'adjudicació de noves llicències, amb un projecte bilingüe.

A les Illes, cap per a la SER

El Consell de Govern de les Balears, en la reunió tinguda el dia 16 d'octubre d'enguany, decidí la concessió de nou noves llicències de ràdio a les Balears. L'empresa MUINMO aconseguí les d'Alaior (Menorca) i Alcúdia (Mallorca). La Unió Ibèrica de Radio fou beneficiada amb les llicències de Santa Eulàlia (Eivissa) i Palma (Mallorca). La COPE aconseguí les de Manacor (Mallorca) i Maó (Menorca). A Publicidad 3 (del Grup Antena 3 TV) li van atorgar l'emissora d'Eivissa (Eivissa), i Canal Mundo Radio, del grup del diari madrileny *El Mundo*, va obtenir la llicència per a emetre a Sa Pobla (Mallorca). Finalment Última Hora Ràdio, del Grup Serra de Mallorca, va poder esgarrapar la llicència per a emetre a Inca (Mallorca).

La Cadena SER, que aspirava almenys a una nova freqüència, es va quedar fora del repartiment decidit pel govern balear que presideix Jaume Matas. Val a dir que "l'entorn" d'aquestes concessions ha aixecat suspicàcies entre alguns perjudicats, que veuen amb una certa perplexitat com una cadena d'emissores amb tanta tradició a les Balears com és la SER n'hagi quedat fora, essent així que el grup Mundo n'aconseguia una, per primera vegada. És bo de recordar que les relacions entre el govern balear del Partit Popular amb el grup editor del diari madrileny *El Mundo* són molt bones, en sintonia amb les excel·lents relacions que manté aquest grup amb el govern espanyol i el partit que lidera el president José María Aznar. **Miquel Payeras**